

Závěry ze zasedání

Závěr číslo 1

Počítání lhůty podle § 24 odst. 1 správního řádu
ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 9. 5. 2005
Na počítání lhůty podle § 24 odst. 1 správního řádu se vztahuje pravidlo pro počítání času uvedené v § 40 odst. 1 písm. c); případně-li konec lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší příští pracovní den.

Odůvodnění:

§ 24 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, stanoví tzv. fikci doručení v případě, že adresát nebyl zastižen v místě doručení a písemnost byla uložena:

„Jestliže si adresát uložené písemnosti písemnost ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla k vyzvednutí připravena, nevyzvedne, písemnost se považuje za doručenu posledním dnem této lhůty.

Při řešení otázky, jak se uvedená 10-denní lhůta počítá, se poradní sbor ke správnímu řádu zabýval otázkou, zda se na její počítání vztahuje ustanovení § 40 o počítání času. Pravidla pro počítání času jsou v § 40 uvozena větou: „Pokud je provedení určitého úkonu v řízení vázáno na lhůtu. V teorii práva je rozlišován pojem „lhůta“ jako časový úsek, v němž může nastat nějaká další právní skutečnost, od pojmu "doba" jako samostatné právní události, s níž právo spojuje určité důsledky.

Gramatický výklad § 24 odst. 1 nasvědčuje tomu, že se zde hovoří o lhůtě, jaká je zmíněna v ustanovení § 40. Jednoznačný závěr je však zpochybněn terminologickou rozvolněností, kterou zákon trpí v případech ustanovení o dobách či lhůtách. Tak např. § 25 odst. 2 o doručování veřejnou vyhláškou používá rovněž pojmu „lhůta, v tomto případě jde však z teoretického hlediska spíše o dobu. Naopak § 26 odst. 4 správně používá termín „doba (‘‘Rozhodnutí nadřízeného správního orgánu se zveřejní nejméně po dobu 15 dnů na úřední desce správního orgánu, který povinnost neplnil.,,).

Z věcného hlediska lze posuzovat, zda je vyzvednutí uložené písemnosti "úkonem v řízení vázaným na lhůtu" ve smyslu uvozovací věty § 40. Zákon zřejmě připouští dvojí výklad; lhůta 10 dnů navíc není lhůtou, v níž je nejpozději možné si písemnost vyzvednout. K vyzvednutí písemnosti je určena 15-denní lhůta uvedená v § 23 odst. 4.

Dalším hlediskem, které bylo poradním sborem posuzováno, bylo hledisko dosavadní praxe a judikatury. Současná praxe při aplikaci podobně konstruovaného ustanovení § 24 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, (*„Nebyl-li adresát písemnosti, která má být doručena do vlastních rukou, zastižen, ačkoliv se v místě doručení zdržuje, doručovatel uloží písemnost v místně příslušné provozovně držitele poštovní licence nebo u obecního úřadu a adresáta o tom vhodným způsobem vyrozumí. Nevyzvedne-li si adresát písemnost do tří dnů od uložení, poslední den této lhůty se považuje za den*

doručení, i když se adresát o uložení nedozvěděl.) se kloní k názoru, že případně-li poslední den 3-denní lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, posledním dnem lhůty musí být až nejbližší následující pracovní den. Vychází se přitom z ustanovení § 27 odst. 2 věty poslední zákona č. 71/1967 Sb., („Případně-li konec lhůty na den pracovního klidu, je posledním dnem lhůty nejbližší příští pracovní den.“) nebo dokonce z analogického užití § 57 odst. 2 občanského soudního řádu („Případně-li konec lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den.s). K tomuto výkladu srov. rozhodnutí Vrchního soudu v Praze č. 568/2000 (Soudní judikatura ve věcech správních) a náleží Ústavního soudu č. 57 (Sb. nálezů a usnesení Ústavního soudu, sv. 33, str. 81).

Nelze však odhlédnout ani od toho, že výše uvedená praxe je do značné míry důsledkem toho, že zákon č. 71/1967 Sb. stanoví pouze 3denní lhůtu pro to, aby mohla nastat domněnka doručení. Tak se v praxi často může stát, že v případě tří volných dnů v týdnu jdoucích za sebou nebude mít adresát písemnosti v průběhu těchto tří dnů žádnou faktickou možnost k vyzvednutí písemnosti, což je nejen v rozporu s účelem ustanovení § 24 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., které nepochybně směřuje též k tomu, aby si adresát mohl uloženou písemnost v 3-denní lhůtě fakticky vyzvednout, ale šlo by zřejmě o postup neobhajitelný s ohledem na ochranu práv adresátů veřejné správy. Problém je tak řešen extenzivním výkladem ve prospěch dotčených osob.

Nový správní řád sice namísto 3-denní lhůty stanoví lhůtu 10-denní, v níž by měla být zajištěna faktická možnost vyzvednutí písemnosti, nadále je však nutno přihlížet především k zásadě stanovené § 4 odst. 1 správního řádu („Veřejná správa je službou veřejnosti.“) a při aplikaci ustanovení, které připouští dvojí výklad, vždy zvolit takové řešení, které zajistí lepší ochranu práv dotčených osob. Poradní sbor po obsáhlé diskusi došel k závěru, že s ohledem na dosavadní praxi a judikaturu a na ustanovení § 4 odst. 1 správního řádu lze doporučit počítání lhůty uvedené v § 24 odst. 1 podle pravidel pro počítání času podle § 40, zejména § 40 odst. 1 písm. c).